

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

БАКАЛАВР

Кафедра політичних наук і права

Декан факультету урбаністики та
просторового планування

/ А.М. Мамедов /
19 червня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Право соціального забезпечення»
(назва навчальної дисципліни)

шифр	назва спеціальності
081	Право
	назва спеціалізації
	Будівельне та містобудівне право

Розробники

Бабюк А.М., к.ю.н.
Мамонтов І.О., к.ю.н.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політичних наук і права
протокол №12 від 19 червня 2021 року

Завідувач кафедри (Перегуда С.В.).

Схвалено науково-методичною комісією спеціальності "Право"

Протокол №3 від 18 червня 2021 року

Голова НМКС

 (Сердюк Н.А.)

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

БАКАЛАВР

Кафедра політичних наук і права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету урбаністики та
просторового планування

_____ / **А.М. Мамедов** /
19 червня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Право соціального забезпечення»

(назва навчальної дисципліни)

шифр	назва спеціальності
081	<i>Право</i>
	назва спеціалізації
	Будівельне та містобудівне право

Розробники

Мамонтов І.О., к.ю.н.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політичних наук і права

протокол №12 від 19 червня 2021 року

Завідувач кафедри _____ (*Перегуда Є.В.*).
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією спеціальності
(НКМС): "Право"

Протокол №3 від 18 червня 2021 року

Голова НКМС _____ (*Сердюк Н.А.*)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування у студентів знань з права соціального забезпечення, а саме: поняття соціального забезпечення, суб'єкти та об'єкти соціального забезпечення, правовідносини у сфері соціального забезпечення, поняття та умови призначення пенсій в солідарній системі: пенсії за віком, пенсії по інвалідності та у зв'язку із втратою годувальника, призначення державної соціальної допомоги, правове регулювання відносин з приводу надання соціальних пільг чи соціального обслуговування. Професійним акцентом є формування здатності здійснювати інноваційну діяльність, розв'язувати складні задачі і проблеми у професійно-методичній діяльності або навчанні.

Завдання – ознайомлення студентів з положеннями чинного законодавства України у сфері соціального забезпечення, з об'єктами та суб'єктами, міжнародними та європейськими соціальними стандартами, соціальними правами, зі способами їх використання та захисту.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

- розуміти зміст основних правових понять (правотворчість, система джерел права, правозастосування, правотлумачення, правовий вплив, правова система);
- знати основні властивості основних правових явищ, що вивчаються;
- вивчити закономірності функціонування та тенденції розвитку відповідних правових явищ;
- вивчити основні сучасні проблеми функціонування і розвитку правових явищ та шляхи їх вирішення;
- освоїти джерела права та їх основні положення в сфері соціального забезпечення;
- оволодіти основними закономірностями виникнення, розвитку і функціонування права та держави, які становлять теоретичне та методологічне підґрунтя у відношенні до галузевих і міжгалузевих юридичних наук.

Компетенції студентів, що формуються в результаті засвоєння дисципліни

Код	Зміст	Результати навчання
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових	ПРН2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання. ПРН4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі

	інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.	аналізу відомої проблеми. ПРН5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю. ПРН8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного і всебічного встановлення певних обставин. ПРН13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту. ПРН14. Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності. ПРН20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
ЗК3	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	
СК2	Знання і розуміння ретроспективи формування правових і державних інститутів.	
СК3	Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи	
СК7	Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів різних галузей права.	
СК8	Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.	
СК11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти	
СК13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.	

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен:

знати:

зміст основних правових понять (соціальне забезпечення, соціальний захист, пенсійна система, пенсії, державна допомога, пільги);

основні принципові положення, які виступають орієнтиром у правовому регулюванні суспільних відносин у сфері соціального забезпечення фізичних осіб та визначають суть, зміст і механізм функціонування даної галузі;

коло суспільних відносин, що входять до сфери регулювання права соціального забезпечення в Україні;

джерела права соціального забезпечення; основні вимоги державних та відомчих нормативних актів з питань соціального забезпечення;

структуру, повноваження та обов'язки державних органів, що здійснюють соціальне забезпечення;

види соціального забезпечення, умови та порядок призначення і виплати.

вміти:

застосовувати поняття та категорії у процесі підготовки до занять з цієї дисципліни, під час семінарських занять та виступів на засіданнях наукових гуртків, науково-практичних конференцій, для написання наукових робіт, а також у юридичній практиці;

аналізувати відповідні правові явища у сфері соціального забезпечення;

виявляти проблеми функціонування та розвитку правових явищ у сфері соціального забезпечення, пропонувати шляхи та способи їх розв'язання;

обґрунтовувати свою позицію, спираючись на наукові аргументи;

вільно володіти і використовувати понятійно-категоріальний апарат з права соціального забезпечення;

грамотно тлумачити і застосовувати нормативно-правові акти.

володіти:

навичками критичного аналізу явищ і процесів, розвитку аналітичних умінь, здатності до теоретичних узагальнень.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Вивчення курсу «Право соціального забезпечення» здійснюється у формі лекцій, практичних занять, самостійної роботи студентів над першоджерелами та навчально-методичною літературою, написання індивідуальних завдань (курскових робіт), модульного контролю, складання іспиту.

Лекція як провідна організаційна форма навчального процесу вводить в предметне історико-правове поле, знайомить з найбільш важливими проблемами сучасної юридичної науки (світової та вітчизняної), забезпечує системність знань. Наявність конспекту лекцій допоможе студентам здобути цілісні знання з опорою на новітні досягнення світової та вітчизняної соціогуманітарної науки. Викладач постійно оновлює, доопрацьовує, систематизує лекційний матеріал, подає його в навчально-орієнтованій інтерпретації.

Практичне заняття – колективна форма аудиторних занять, активний метод перевірки знань, якому передують лекція і самостійне опрацювання студентами джерел, практики його застосування, посібників, підручників,

поточних публікацій в друкованих та електронних ЗМІ, власного конспекту лекцій. Під час семінарів студенти виступають з підготовленими доповідями, беруть участь в обговоренні інших доповідей (дискусії), формулюють запитання, виступають з рецензіями, висловлюють власні оцінки, погляди, демонструють вміння та навички правового аналізу новітніх історико-правових процесів та явищ.

Плани семінарських занять для студентів денної форми навчання спеціальності 081 «Право» охоплюють 7 тем з курсу «Право соціального забезпечення» і розраховані на 14 години лекційних і 16 години практичних занять. Кожна тема містить окремі питання, висвітлення яких розкриває історико-правову проблему в цілому. Плани семінарів не дублюють лекційного курсу, а розширюють, конкретизують і доповнюють його.

Для підготовки кожної теми семінарів студентам пропонується список рекомендованої літератури, опрацювання якої дозволить ґрунтовно опанувати відповідну проблематику. Рекомендованою літературою можна скористатися на Освітньому сайті КНУБА, в читальному залі бібліотеки КНУБА, в навчально-методичному кабінеті кафедри політичних наук і права (ауд. 432). Крім того, бібліотека та навчально-методичний кабінет володіють розгалуженими фондами періодичних видань, ознайомлення з якими допоможе студентам актуалізувати отримані юридичні знання, зокрема вникнути в історико-правовий вимір.

Під час роботи на семінарі студенти повинні продемонструвати свої знання вільно оперуючи засвоєним понятійно-категоріальним апаратом.

Високу оцінку студент отримує тоді, коли системно логічно висвітлює навчальну проблему своїми словами, користуючись власним конспектом та відповідними записами.

Перші доповіді з питань семінару варто розраховувати на 10-15 хв., як правило, з трибуни перед аудиторією. Подальше обговорення доповіді включає такі форми участі в семінарі: доповнення, запитання, зауваження, побажання, розгорнута оцінка. Регламент участі в обговоренні доповіді – до 5 хв.

Консультації з дисципліни проводяться керівником курсу щотижнево в ауд. 431 Центрального корпусу КНУБА. Якщо заняття з дисципліни проводить інший викладач, графік консультаційних занять доводиться ним до студентів на початку вивчення дисципліни.

ЗМІСТ КУРСУ

МОДУЛЬ I

Змістовний модуль 1

Тема 1. Поняття, предмет, метод і система права соціального забезпечення.

Мета вивчення: Розкрити поняття та особливості предмету права соціального забезпечення, визначити та охарактеризувати метод права соціального забезпечення, функції права соціального забезпечення та охарактеризувати особливості системи права соціального забезпечення.

Провідна ідея: Право соціального забезпечення – самостійна галузь права України з чітко визначеними предметом та методам правового регулювання.

Основні проблеми: співвідношення понять «соціальний захист», «соціальне забезпечення», особливості системи права соціального забезпечення

Ключові поняття: поняття «соціальний захист», «соціальне забезпечення», предмет, метод соціального забезпечення, функції, система соціального забезпечення.

Тема 2. Принципи та джерела права соціального забезпечення.

Мета вивчення: Загальна характеристика принципів права соціального забезпечення, характеристика та класифікація джерел права соціального забезпечення.

Провідна ідея: поряд із загальноправовими принципами, розглядаються галузеві принципи права соціального забезпечення, аналізуються джерела права соціального забезпечення за окремими правовими інститутами.

Основні проблеми: відсутність єдиного кодифікованого акта, значна кількість нормативно-правових актів

Ключові поняття: принципи права соціального забезпечення, джерела права соціального забезпечення, міжнародні акти, акти договірної характеру.

Тема 3. Правовідносини соціального забезпечення.

Мета вивчення: Визначення поняття, види та особливості правовідносин соціального забезпечення, характеристика суб'єктів, об'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин.

Провідна ідея: Конкретизація та визначення повноважень державних органів, як суб'єктів правовідносин соціального забезпечення, розмежування страхових і не страхових соціальних фондів.

Основні проблеми: класифікація правовідносин соціального забезпечення, поняття та види об'єктів соціального забезпечення.

Ключові поняття: правовідносини соціального забезпечення, суб'єкти, об'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин, соціально-страхові правовідносини.

Тема 4. Пенсійне страхування і пенсійне забезпечення в Україні.

Мета вивчення: Характеристика законодавства про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування. Система пенсійного страхування.

Провідна ідея: Пенсійне забезпечення в солідарній системі.

Основні проблеми: пенсійне законодавство, умови та порядок призначення пенсій, накопичувальна система пенсійного страхування.

Ключові поняття: система пенсійного страхування, пенсія за віком, пенсія по інвалідності, пенсія у зв'язку з втратою годувальника, види пенсій в накопичувальній системі пенсійного страхування.

Тема 5. Недержавне пенсійне забезпечення в Україні.

Мета вивчення: Розкрити принципи недержавного пенсійного забезпечення.

Провідна ідея: недержавні пенсійні фонди та їх види, пенсійні виплати недержавних пенсійних фондів.

Основні проблеми: діяльність недержавних пенсійних фондів в Україні, пенсійний контракт та пенсійна схема.

Ключові поняття: відкриті, корпоративні та професійні пенсійні фонди, одноразова пенсійна виплата, пенсія на визначений строк, довічна пенсія.

Тема 6. Пенсійне забезпечення окремих категорій осіб.

Мета вивчення: Проаналізувати законодавство України згідно якого призначаються пенсії окремим категоріям працівників.

Провідна ідея: Пенсії окремим категоріям працівників призначаються на підставі окремих законів, що забезпечує значно вищий рівень гарантів порівняно із загальними умовами призначення пенсій.

Основні проблеми: неоднорідність та значна диференціація правових гарантій у сфері пенсійного забезпечення.

Ключові поняття: загальні гарантії, спеціально-юридичні гарантії, пенсія за віком на пільгових умовах, пенсія за особливі заслуги перед Україною, пенсійне забезпечення окремих категорій працівників за галузями економіки, пенсії за віком на пільгових умовах.

Тема 7. Державні соціальні допомоги.

Мета вивчення: проаналізувати законодавство України у сфері державних соціальних допомог.

Провідна ідея: аналіз законодавства України щодо конкретизації підстав надання державної соціальної допомоги: тимчасова непрацездатність, безробіття, народження дитини, неповнолітні діти

Основні проблеми: види, розміри та порядок обчислення державних соціальних допомог.

Ключові поняття: державна соціальна допомога, державна допомога сім'ям з дітьми, державна допомога інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам, державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.

Методичні поради

Предметом вивчення дисципліни «Право соціального забезпечення» є: основні принципи, доктринальні засади, правові джерела, окремі поняття, терміни, визначення, дефініції, юридичні категорії та інститути держави та права, які зберігають своє науково-практичне значення під час аналізу та розробки сучасного праворозуміння.

Особливу увагу потрібно приділити вивченню структури органів влади та функцій посадових осіб в сфері соціального забезпечення.

Основну увагу слід приділити вивченню положень нормативно-правових актів України, які регламентують питання соціального забезпечення. Необхідно з'ясувати роль джерел права соціального забезпечення та зробити їх порівняльну характеристику.

Практичне заняття 1

Поняття, предмет, метод і система права соціального забезпечення

Форма проведення: дискусія.

Питання для обговорення:

1. Поняття соціального забезпечення, соціального захисту, соціальної політики держави.
2. Соціальна сфера. Основні завдання соціальної політики. Основні структурні частини соціальної політики.
3. Соціальний захист.
4. Соціальне забезпечення. Основні напрямки діяльності держави у сфері соціального забезпечення.
5. Поняття і предмет права соціального забезпечення.
6. Метод права соціального забезпечення. Основні функції права соціального забезпечення. Система права соціального забезпечення.

Завдання для самостійної роботи

1. Термінологічні проблеми права соціального забезпечення.
2. Організаційно-правові форми і види соціального забезпечення.
3. Соціальне страхування як організаційно-правова форма соціального

забезпечення.

Практичне заняття 2

Принципи та джерела права соціального забезпечення

Форма проведення: дискусія.

Питання для обговорення:

1. Принципи права соціального забезпечення.
2. Поширення права соціального забезпечення на всіх громадян незалежно від громадянства, форми та виду суспільно-корисної діяльності.
3. Здійснення забезпечення у випадку настання соціального ризику.
4. Універсальність соціального забезпечення.
5. Державна гарантованість права на соціальне забезпечення.
6. Принцип справедливості та неупередженості.
7. Принцип поєднання солідарної та індивідуальної відповідальності.
8. Принцип ефективності. Адресний характер соціального забезпечення.
9. Джерела права соціального забезпечення України: загальна характеристика.

Завдання для самостійної роботи

1. Класифікація джерел, що регулюють пенсійні правовідносини.
2. Міжнародні нормативно-правові акти у сфері соціального забезпечення.
3. Європейське законодавство у сфері соціального забезпечення.

Практичне заняття 3

Правовідносини соціального забезпечення

Форма проведення: дискусія.

Питання для обговорення:

1. Поняття, особливості, види, класифікація соціально-забезпечувальних правовідносин.
2. Особливості соціально забезпечувальних правовідносин.
3. Соціально страхові правовідносини.
4. Суб'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин.
5. Об'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин.
6. Зміст соціально-забезпечувальних правовідносин.
7. Юридичні факти. Поняття трудового стажу. Страховий стаж. Поняття застрахованої особи.

Завдання для самостійної роботи

1. Зміст правовідносин соціального забезпечення.
2. Підстави виникнення, зміна та припинення правовідносин соціального забезпечення.
3. Страховий стаж.
4. Поняття і види пенсійних правовідносин.

Практичне заняття 4

Пенсійне страхування і пенсійне забезпечення в Україні

Форма проведення: дискусія.

Питання для обговорення:

1. Поняття соціального страхування, його види та організаційні засади.
2. Організація пенсійного страхування в Україні.
3. Пенсійне забезпечення в Україні.

Завдання для самостійної роботи

1. Становлення і розвиток пенсійного законодавства в Україні.
2. Принципи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
3. Суб'єкти добровільного пенсійного страхування.
4. Правові дефініції в пенсійному законодавстві України.
5. Поняття та види пенсій за законодавством України.

Практичне заняття 5

Недержавне пенсійне забезпечення в Україні

Форма проведення: дискусія.

Питання для обговорення:

1. Поняття недержавного пенсійного забезпечення.
2. Основні положення законодавства щодо недержавного пенсійного забезпечення.
3. Принципи недержавного пенсійного забезпечення.

Завдання для самостійної роботи

1. Недержавне пенсійне забезпечення в країнах – членах ЄС.
2. Поняття і види недержавних пенсійних фондів.
3. Пенсійний контракт та пенсійна схема.

Практичне заняття 6

Пенсійне забезпечення окремих категорій осіб

Форма проведення: дискусія.

Питання для обговорення:

1. Характеристика осіб, які мають право на призначення дострокової пенсії за віком.
2. Основні положення законодавства України що регламентує питання пенсійного забезпечення окремих категорій осіб.

Завдання для самостійної роботи

1. Пенсія за вислугу років.

2. Пенсійне забезпечення державних службовців.
3. Пенсійне забезпечення суддів.
4. Пенсійне забезпечення наукових (науково-педагогічних) працівників.

Практичне заняття 7

Державні соціальні допомоги

Форма проведення: дискусія.

Питання для обговорення:

1. Визначення поняття державна соціальна допомога.
2. Основні положення законодавства України що регламентує питання державної соціальної допомоги.
3. Види державної соціальної допомоги в Україні.

Завдання для самостійної роботи

1. Соціальний захист сімей з дітьми за законодавством Швеції і Норвегії.
2. Види, порядок призначення та розмір державної допомоги сім'ям з дітьми за законодавством Німеччини (Франції, Великобританії, США).
3. Державна допомога сім'ям з дітьми: досвід європейських країн.

ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ТА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Індивідуальне завдання підлягає захисту студентом на заняттях, які призначаються додатково. Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Студенти можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг 18-24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь студента у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до закінчення семестру. Заняття із захисту індивідуальних завдань призначаються не пізніше, ніж за 1 тиждень до закінчення семестру. Викладач має право вимагати доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає вимогам.

МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Вивчення курсу «Право соціального забезпечення» в організаційному плані здійснюється за модульно-рейтинговою системою, яка спрямована на активізацію поглибленого засвоєння студентами конституційно-правових явищ, сучасних державно-правових відносин і політичних процесів і самостійну творчу роботу з формування власної правової культури.

Рейтингова оцінка з дисципліни – це сума оцінок (балів) усіх видів навчання студентів, які передбачаються навчальною програмою. До них відносяться :

- відвідування лекцій і наявність та якість конспектів лекцій;
- відвідування семінарів та участь в них:
  - а) виступи з доповідями ,
  - б) доповнення доповідей,
  - г) вміння формулювати і ставити питання, вести дискусії
- написання та захист індивідуальних завдань.

Модульний контроль проводиться після завершення практичних занять і здійснюється за навчальними матеріалом, що розглядався в курсі. Формою модульного контролю є письмові контрольні роботи, тестування та усне опитування студентів.

До модульного контролю допускаються студенти, які виконали усі види навчальних робіт, передбачених навчальною програмою.

Студенти, які не пройшли модульний контроль, не допускаються до підсумкового контролю (заліку).

За дозволом деканату та за згодою кафедри окремі студенти (при наявності необхідної мотивації) можуть в додатковий час спробувати підвищити свій рейтинг модульного контролю.

При оцінюванні знань студентів використовується чотирибальна шкала оцінювання (5, 4, 3, 2), яка водночас приводиться у відповідність до європейської шкали оцінювання ECTS за таблицею:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю	не зараховано з можливістю

		повторного складання	повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Студенту, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Студент має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться до студентів на початку вивчення дисципліни.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання та самостійна робота		ІЗ	Іспит	Сума	
М1					M2
ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3			
15	15	20	20	30	100

ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття права соціального забезпечення. Відмінність права соціального забезпечення від інших суміжних галузей права.
2. Становлення та розвиток пенсійної системи в Україні.
3. Розмежування понять „соціальний захист” і „соціальне забезпечення”.
4. Предмет права соціального забезпечення.
5. Метод права соціального забезпечення України.
6. Система права соціального забезпечення України.
7. Поняття та види принципів права соціального забезпечення України.
8. Система та зміст принципів права соціального забезпечення в Україні.
9. Поняття та класифікація джерел права соціального забезпечення.
10. Міжнародні нормативно-правові акти як джерело права соціального забезпечення.
11. Поняття, особливості соціально-забезпечувальних правовідносин.
12. Види, критерії класифікації соціально-забезпечувальних правовідносин.
13. Суб'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин: загальна характеристика.
14. Об'єкти права соціального забезпечення.

15. Громадяни, як суб'єкти правовідносин з соціального забезпечення.
16. Соціальні фонди – суб'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин.
17. Правовий статус Пенсійного фонду.
18. Державні органи - суб'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин.
19. Зміст правовідносин з соціального забезпечення.
20. Особливості юридичних фактів, які породжують, змінюють чи припиняють соціально-забезпечувальні правовідносини.
21. Поняття та юридичне значення трудового (страхового) стажу.
22. Загальна характеристика системи пенсійного забезпечення.
23. Законодавство України про пенсійне забезпечення.
24. Пенсії у солідарній системі: види, умови призначення.
25. Поняття, ознаки та система страхових (трудових) пенсій. Суб'єкти права на страхову (трудова) пенсію.
26. Пенсійне забезпечення за віком: загальні умови, порядок призначення страхових пенсії за віком.
27. Пільгове пенсійне забезпечення за віком.
28. Поняття, ознаки та система державних (нестрахових) пенсій. Суб'єкти права на державну (нестрахову) пенсію.
29. Пенсійне забезпечення військовослужбовців, осіб начальницького та рядового складу і рядового складу органів внутрішніх справ.
30. Пенсійне забезпечення державних службовців, наукових та науково-педагогічних працівників, суддів.
31. Пенсії за особливі заслуги перед Україною, поняття, суб'єкти, порядок призначення.
32. Особливості державного пенсійного забезпечення осіб, які постраждали від Чорнобильської катастрофи, ветеранів війни.
33. Пенсії у зв'язку із інвалідністю: поняття, види, умови призначення. Медичні й правові критерії інвалідності.
34. Пенсії у зв'язку із втратою годувальника.
35. Пенсії за вислугу років.
36. Поняття накопичувальної пенсійної системи та умови її впровадження в Україні.
37. Недержавне пенсійне забезпечення.
38. Недержавні пенсійні фонди, їх види, засновники та вкладники.
39. Пенсійні виплати недержавних пенсійних фондів.
40. Поняття, ознаки та види страхових допомог.
41. Допомога в разі тимчасової непрацездатності: поняття, правові підстави та порядок призначення та виплати.
42. Страхова допомога на випадок вагітності та пологів. Допомога у зв'язку з доглядом за дитиною.

43. Страхові допомоги в разі безробіття.
44. Страхові допомоги у зв'язку з нещасним випадком на виробництві та професійним захворюванням.
45. Поняття, ознаки та система державних допомог. Особливості фінансування.
46. Державні допомоги сім'ям з дітьми: суб'єкти, види, правові умови призначення та виплати.
47. Державна допомога в разі вагітності та пологів, одноразова допомога при народженні дитини.
48. Державна допомога на дітей, які перебувають під опікою та піклуванням. Допомога на дітей одиноким матерям.
49. Допомога малозабезпеченим сім'ям.
50. Державні допомоги дітям-інвалідам та інвалідам з дитинства.
51. Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію та інвалідам. Умови та порядок призначення.
52. Поняття, особливості, суб'єкти державних допомог. Державні допомоги особам, які постраждали від Чорнобильської катастрофи.
53. Поняття і загальна характеристика правового статусу ветеранів війни.
54. Пільги ветеранам та інвалідам війни.
55. Матеріальне, соціально-побутове і медичне забезпечення інвалідів.
56. Пільги ветеранам праці.
57. Пільги особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною.
58. Соціальні послуги, соціальне обслуговування: поняття, ознаки та принципи здійснення.
59. Форми та види соціального обслуговування. Органи, що здійснюють соціальне обслуговування.
60. Соціальне обслуговування осіб похилого віку та інвалідів: медична, соціальна, професійна реабілітація, транспортне обслуговування.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

1. Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

2. Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) перевіряються на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій

студентів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ

1. Студент, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату ФУПП документ, який засвідчує ці причини.

2. Студент, який пропустив лекційне заняття, повинен законспектувати зміст цього заняття та продемонструвати конспект викладачу до складання заліку.

3. Студент, який пропустив практичне заняття, повинен законспектувати джерела, які були визначені викладачем як обов'язкові для конспектування, та продемонструвати конспект викладачу до складання заліку.

4. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Методичне забезпечення

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.96 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

2. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.

3. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

4. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.

5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

6. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III. URL: Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.

7. Цивільний кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

8. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи : Закон України від 28.02.1991 р. № 796-12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/796-12>.

9. Про індексацію грошових доходів населення: Закон України від 03.07.1991 р. № 1282-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1282-12>.

10. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21.03.1991 р. № 875-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12>.

11. Про реабілітацію жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років : Закон України від 17.04.1991 р. № 962-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-12>.

12. Про пенсійне забезпечення: Закон України від 05.11.1991 р. № 1788-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1788-12>.

13. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20.12.1991 р. № 2011-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12>.

14. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб від 09.04.1992 р. № 2262-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2262-12>.

15. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 р. № 2694-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>

16. Про державну допомогу сім'ям з дітьми: Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12>.

17. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту: Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12>.

18. Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні: Закон України від 16.12.1993 р. № 3721-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3721-12>.

19. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994 р. № 4004-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>.

20. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>.

Основна:

1. Автушенко І. Б. Державна політика України щодо соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей (1991–2014 рр.). К.: ІНКОС, 2019. 415 с.

2. Бойко М. Д. Право соціального забезпечення України : навч. посіб. Вид. 5-ге, перероб. і доп. К. : ЦУЛ, 2014. 448 с.

3. Сташків Б. І. Право соціального забезпечення. Загальна частина : навчальний посібник / Б. І. Сташків. – Чернігів: ПАТ "ПВК"Десна", 2016.- 692 с.

4. Мокрицька Н. П. Право соціального забезпечення : навч. посіб. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 536 с.

5. Мокрицька Н. П. Проблеми права соціального захисту : навч. посіб. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. 428 с. 51

6. Нариси з міжнародного та зарубіжного трудового права і права соціального забезпечення : монографія / В. М. Бесчастний, М. М. Клемпарський, О. В. Назимко; за заг. ред. В. М. Бесчастного. Харків : Право, 2017. 176 с.

7. Пенсійне забезпечення у солідарному рівні загальнообов'язкового державного пенсійного страхування / В. М. Андрії , О. Л. Кучма, Л. М. Сіньова; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: Маслаков, 2018. 474 с.

8. Правовідносини соціального забезпечення: суб'єкти, зміст, об'єкти: монографія / С. М. Синчук; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. 421 с.

Допоміжна:

1. Болотіна Н. Б. Соціальне законодавство України. Гендерна експертиза. Відп. ред. Т. М. Мельник. К. : Логос, 2001. 82 с.

2. Бориченко К. В. Механізм правового регулювання відносин у праві соціального забезпечення. Правові горизонти. 2019. № 14. С. 34–39.

3. Бородкін М. В. Юридичні факти як підстави виникнення соціально-забезпечувальних правовідносин : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». Одеса, 2018. 20 с.

4. Віжунов О. В. Правове регулювання соціального забезпечення осіб з інвалідністю в Україні та країнах Європейського Союзу : авто реф. ... канд. юрид. наук, спец.: 12.00.05 К. : Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2020. 20 с.

5. Глущенко С. А. Адміністративно-правові засади пенсійного забезпечення осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2019. 18 с.

6. Котикова А. І., Бабич М. М., Циноборенко А. С. Проблеми реалізації регіональної політики соціального захисту в умовах Євроінтеграції: пенсійне забезпечення. Ефективна економіка. 2018. № 1.

7. Лесько Н. В. Адміністративно-правове забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері захисту дітей від насильства та інших протиправних дій : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 Львів, 2019. 36 с.

8. Малюга Л. Ю. Адаптація соціального законодавства України до законодавства Європейського Союзу: автореф. ... д-ра юрид. наук, спец.: 12.00.05 – трудове право; право соціального забезпечення. К. : Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2020. 40 с.

9. Мельник В. П. Соціальний захист осіб з інвалідністю: теоретико-правові проблеми : автореф. ... д-ра юрид. наук, спец.: 12.00.05 – трудове право; право соціального забезпечення К. : Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2020. 35 с.

10. Мельник О. Я. Міжнародні договори у системі джерел права соціального забезпечення України : автореф. ... канд. юрид. наук, спец.:

12.00.05 – трудове право; право соціального забезпечення К. : Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2020. 20 с.

11. Право соціального забезпечення, : навч. посіб. / авт.: Ярошенко О. М., Слюсар А. М., Вєтухова І. А. та ін.. Харків, 2019. 376 с.

12. Проблеми застосування трудового та пенсійного законодавства : монографія [Н. М. Хуторян та ін.; наук. ред.: Н. М. Хуторян, М. М. Шумило; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. Київ : Ніка-Центр, 2015. 315 с.

13. Правові проблеми трудового та пенсійного законодавства України в контексті євроінтеграції : монографія / Н. М. Хуторян та ін.; відп. ред. Н. М. Хуторян; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. Харків : Право, 2018. 255 с. 36.

14. Старосельцева О. В. Інституційна природа загальнообов'язкового державного соціального страхування. Форум права, 2017. № 5. С. 375–381.

Інформаційні ресурси

Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ubuv.gov>.

Національна парламентська бібліотека. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uplu.kiev.ua/>.

Державна науково-технічна бібліотека України (Київ). - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gutb/u-t/org/>

Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ognb.odessa.ua>.

Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://korolenko/kharkov>.

Vuzlib. Економіко-правова бібліотека. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vuzlib.net>.

Бібліотека Київського Національного університету будівництва і архітектури. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.knuba.edu.ua/>

Освітній портал Київського Національного університету будівництва і архітектури. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: org2.knuba.edu.ua/